

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG

Megjelen minden szerdán és szombaton este.
Kéziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 666.
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társai.

Felolós szerkesztő: Dr. FEHÉR MÁRTON.

Előfizetési ár: egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 10 fillér.

Hirdetéseket a legutányosabb árban közlünk.

Kinos meglepetés.

1906. július 28-án.

Mikor Wekerle Sándor, Magyarország miniszterelnöke első ízben lett pénzügyminiszterre, az egész ország kereskedő és iparos világa úgy ünnepelte őt, mint a „legjobb, legkedvesebb, legelőzékenyebb, a polgárok érdekei iránt legtebb érzékkel bíró” miniszter.

Ez ünneplés oka nagyon egyszerű volt! Akkoriban ugyanis az adókövető bizottságok még eddig ki nem pattant okból, — lehet, hogy felsőbb utasításra, horribilis módon emelték a III. osztályú adó fizetésére kötelezettek adóját. 80—200 százalékos adó emelés nem tartozott a ritkaságok közé.

Az ekként megnyomorított adóalanyok a pénzügyminiszterhez fordultak, a ki kegyesen elengedte a fölemelt adó összegek felét. Persze boldogok voltak a szegény adózók, örvendve vették tudomásul a nagyur elhatározását, megfellekedtek arról, hogy azért kötelesek fizetni az indokolatlanul rájuk sózott 50% többletet: s ünnepelték a férfit, a nagyot és hatalmasat, ki egy csapással két legyet ütött: a kincstár pénzárának szerzett néhány millió forint többletet, önmagának pedig országos hírnevet és nagy népszerűséget.

Ebből úgy látszik oly nagy készlettel rendelkezik ő nagyméltósága, hogy az el is veszteget-

heti pródonként. Ugy gondolkodhatik: jut is, marad is!

Legalább arra vall a költségvetési vita folyamán tartott beszédének egy paszusa, mely homlok-egyenest ellenkezik a kormányt támogató függetlenségi párt programjával, s ellenkezik a polgárok óhajával is.

A függetlenségi párt mindenkor hirdette a progresszív adó behozatalának szükségességét, mert csak ez által lehet a kis emberek gazdasági helyzetét segíteni. A függetlenségi párt eme sarkalatos követelménye át ment már a közutadba s nemcsak a párt hívei, de a más párton lévők is szükségesek tartják, sőt követelik a mai rossz adó rendszer megváltoztatását és a progresszív (fokozatos) adó behozatalát.

Már pedig ebből úgy látszik, megint nem lesz semmi: elhegedülte azt Szent-Sándor, mikor a parlamentben az országos kinos meglepetésére kijelentette, hogy gondolkodik ugyan a progresszív adó behozataláról, de azt csak a keresetiadókrakivánjakiterjesztési, ellenben a föld, tőkeamatadó és házbérosztályadónál marad a mai állapot.

Ez a mondat magyarra átfordítva annyit tesz, hogy az iparos, a kereskedő, az ügyvéd, orvos s más ilyen foglalkozású egyén ezután majd többet fog fizetni adóban, ellenben a nagybirtokos, a nagytőkés, a bérházak

tulajdonosai csakis oly mértékben fognak adóval megrovatni, mint akis és törpebirtokok tulajdonosai és a zsellérlházak birtokosai.

Ez pedig példával illusztrálva annyit tesz, hogy, ha Csekonics gróf vagy Kornfeld bankár az ő egy millió évi jövedelmükből szintén 20%-ot fizetnek adóba, Kis Péter gazdálkodó vagy Grósz Jakab háztulajdonos az ő évi 1000 forint jövedelméből szintén 20%-ot kötelesek fizetni. Pedig a vak is látja, hogy, ha Kis Péter vagy Grósz Jakab jövedelme egy ötödöröszt állami adóba fizeti, másik ötödét pedig az egyéb közterhek törlesztésére, akkor csak 600 forintjuk marad egyéb szükségleteik kielégítésére, mint a minők: élelem, ruházat, gyermekek iskoláztatása, stb. kiadások. De, ha Csekonics gróf vagy Kornfeld az ő egy milliójükből nem 20%-ot, hanem 40%-ot fizetnének, még mindig maradna 600000 (hatszáz ezer korona) évi jövedelmük, a miből még elég tisztességesen lehet megélni.

Ilyen fajta, az összes adózókra kiterjedő progresszív adó rendszerrel elérhetnék a kívánt célt: a kis egzisztenciások terhén a kincstár jövedelmének csökkentése nélkül könnyíteni lehetne, de a Wekerle-féle idea torzszülött, halva született eszme, az nem válhatik, de ne is váljon testté, mert még jobban megnyomorítaná a polgárokat, még több terhet róna

a kis emberekre, még nagyobb lenne az aránytalanság az adótételek között s még kirívóbb volna a mai adó rendszernek az az alapelve: hogy a gyengék kötelesek kitarítani az erőseket.

Hisszük, hogy a függetlenségi pártnak a kabinetben ülő vezérékara és maga a függetlenségi párt nem fog Wekerle nagysága előtt e téren meghajolni, nem fogja az országot egy torz-adóval megnyomorítani, hanem, mikor arra kerül a sor, a tiszta, minden jövedelemre egyformán nehezedő, de fokozatos kulk. szerint emelkedő progresszív adó behozatala mellett fog állást foglalni.

F. M.

A Deutsch Adolf ügye.

Ki referál valótlanságot?

A tájékozatlan ujság.

Mielőtt a Deutsch Adolf-féle „Első Sátoraljaihelyi Hordógyár” ügyében a Deutsch Adolf cég paizsának a Zemléplennek, kötelességszerűleg válaszolnánk: pár szavunk van a nagy közönséghez a Zemléplén ellenünk intézett támadásait illetőleg.

Tisztaban van azzal a közönséggel, hogy a Zemléplén című helybeli lapírtásunk a mi cikkeinkre adott válaszközlől merit életet. Olyan, mint a pőcse, mely idegen testen élőközlök. A mi cikkeinkből felszívott vérrel

Versek.

I.

Ma este nem leszel velem,
Ma este táncba megy té!
Ma sem sulhan át szivemen
Lábaid könnyű lépte.

Jöttöd ma édes nem lesem,
Tudom hiába várak.
Ma más néz rád szerelmesen.
Kedvedbe mások járnak.

És átkarolják szilajon
Danzásdorokad, édes.
Ma hozzáfér minden majom
Hőtested közeléhez.

Ma a gyönyörök napja van.
Hajrá gond, gyáva bánat!
S mig így bizatagatom magam,
A szivem sir utánad.

II.

Elváltunk szépon, harag nélkül,
Egyetlen zokszó sem lesz.
Lásd: a világ a bülessegen épül,
S oly büles, ki engedelmes.

A szenvedély rombolni tud csak.
Józanóság visz előre.
S hogy elérhetlen ábrándokért fussak,
Nem vagyok már oly dőre.

Lemondok rólad. Legszébb álmon
Foszlik a sommiségbe.
S szerelmünknek, kívül o vallomá on,
Pár borus dal a végo.

Farkas Alajos.

Az írónál.

Írta: Siibergerné Löw Róza.

Három árva fa volt udvarán.
Azokat ápolgatta, szerette. Azokat
is kiirtatta háziura kegyetlenül,
pénzkereső masinát, sütődét építve
helyükre. Hogy melegítse egyuttal
az író fantáziáját. Mintha az nem
elégző forrt volna kifogyhatatlanul.

Mikor az író szunyadt benne, az
embernek időt engedve természet
élvezésére, elébe állott kemény
rendületlenséggel a külső kényszer,
a szükség, talpra állítva a puha
paulagról a zsurnaliztát: Dologra
hél kiáltá, kapa helyett — nap-

számért — tollat nyomva idegesen
remegő markába. S a sápadt ember
piros lett mérgében. A nyugodt
ember ideges iróvá görnyedt. A
sima homlok ráncokba futott. Ábrán-
dosan merengő tekintete elkomo-
rodott.

Fel-felvilánon tekintettel ir hevesen
disputáló politikai cikkeket az igazá-
ban költőnek született ember. Ki
mások hangulata melegiben dal-
lamos rimbe szedi szive örömet,
bánatát. Lelke hurjain elzengi sze-
relme előgikus, gyöngyöző líráját.
Olykor olyképp kezd: „Sötét árnyék-
ban egy fényugáka rezdül” stb.
De ma fúratd, fásult. Szomoruan
idézi a költő panaszát:

Az elpattanó szív még egy hangot adhat:
De mikor izenkit zsihad el értezo.
A fásult kebelnek nincs költőszete.

Nem is az kell. A hivatásos ujság-
író cikkét várja a szedő és ő remegő
idegességgel ír. Túrelmetlenül csat-
togtatja órája fedelét balkezével,
míg jobbjával rakja a véleményeket,
döntő válságos helyzetéről felvilágo-
sító, tartalmas mondatokat. S pereg-

nek sziporkázó szavak tollából, mintha
gördülne ékesszóló ajakáról. De
aggyal, fővel, temperamentummal
dolgozni, mig az ember várja az
asszonyt! Az ur a barátnőt!
Abszurdum... Egy óra elteltével
itt lesz és hogy találja! Ijesztő
ábrázattal, kimerülten. Egy szelle-
mileg folyton működő, rozoga gép!
Es ahhoz szögödött szerelmesen az
életerős asszony. Hát nem a sors
gunyja, bolond szerencséje ez? De
erre gondolni sem akar. Nem tpe-
lődik már semmim ez életben. Meg
van neki mindenről az ő józan élet-
filozófiája.

Serkentő az idő, írói vis-onyai,
hiúsága. S egyszerre, mint a légy
szokott: addig röpökű ő is a hiú-
ságok lángjai körül, mig hű eszmé-
váltózik szerelmi gondolata is. S az
írás lesz mindene. Se asszony, se
világ, se öröm, so gyönyör, se
apátia! Csak az írás varázsa az,
ami körülönja csabosan. A nagy
olvasó közönség dominál, mely
megörvja az íróban az embert a lelki
nirvánától.

Mim

a legbiztosabb poloskairtó szer.

1 üveg ára 60 fillér.

Kapható: Hrabéczy Kálmán drogeriájában Sátoraljaihely, Kazinczy-utca, Hans-lék ház
Lapunk 6 oldal.

telíti meg magát minden esetben, hogy hetenként kétszer összeállíthassa lapját.

Ez a péca abban az időben ragadt a mi testünkre, midőn a *Mecser* Gyula főispán installációs beszédei leküzdésének visszautasításával s a Nagy Barna melletti állásfoglalással illusztrált azt, hogy nem egy utat követünk. Ez időtől fogva minden módot megragad, hogy nagyfokú tájékoztatással, célzatos ferdítéssel úgy állítsa a közönség elé a lapunkat, mely mindenkor valótlanságokat referál. Fáj neki, hogy mi a saját erőnkől táplálkozunk s önmagunk szorezzuk meg lapunk létjogosultságát, s hogy lapunk fennmaradhasson, élhessen: nem szükséges a mindenkori hatalom árnyékába s védszárnyai alá búzóni magunkat.

Nekünk a Zemplén rosszindulatú támadásai ellen fényes elégtételt ad a közönség szeretete, a mely a Zemplén támadásait fokozott arányban növekszik: érdekes jelül annak az állítólagos szeretetnek, mely a Zemplén és körét Zemplénnármegyében körülveszi.

Nem azért tehát, hogy a Zemplénnel felhessünk, de közönségünk iránti kötelességből tartozunk felelni a Zemplén legutóbbi számában megjelent „Ujabb szubvenció hazugságok” című cikkre, — melyből a szubvenció is, a hazugság is az övé — nehogy olvasó közönségünk a Zemplénnel fejtülve, azt hisse, hogy mi valakit is alap nélkül vádolunk.

A Zemplén a *Deutsch Adolf* hordógyár szubvenciójának ügyében állítása szerint háromszor volt a főispáni irodában, hogy a mi általunk jelzett kérvényt felkeresse. Azt hisszük, a dolog úgy áll, hogy a főispáni iroda háromszor volt lennt a Zemplén-ben, hogy az adatokat levigye.

Mindenesetre jellemző a Zemplénnel hogy ő a főispáni irodában kereste azt a kérvényt, a miről mi azt állí-

tottuk, hogy a kereskedelmi miniszteriumban van. Nem 4981, — mint a Zemplén közli, — de 49816. szám alatt.

Hát ez a kérvény a mondott szám alatt a kereskedelmi miniszteriumban van. És mi a már ott lévő kérvényről írunk, nem arról a kérvényről, mely a városi tanács pártoló átiratával a főispán által a napokban lesz felküldve.

Mert két kérvény van. Az egyik, — mint a Zemplén újság felfedte — még itt kukul a főispánnál s mely a Zemplén szerint „fényes adat” arra, hogy valótlanságot írunk, de a másik — s erről beszélünk mi — már fent van a miniszteriumban.

A Zemplén erről a másikról, mely már fent van: csudálatosképen hallgat, ellenben gyarlóságokat handabandáz arról, a melyik még itt van. Mi pedig erről egyáltalában nem beszélünk.

Tenát 49816 szám alatt van már szubvenciót kérő kérvény a miniszteriumban, hol azt Szónyi tanácsos referálja s valószínűleg lesz még egy, az, a melyik a Zemplén leleplezése szerint, — hála a főispáni irodával fenntartott szoros szerelmi viszonyának! — a napokban megy fel a miniszteriumba.

Láthatja tehát mindenki, hogy a Zemplén tudatosan — miként Bodóné — egy olyan kérvényről beszél, a melynek létezéséről mi említést se tettünk.

Elfogadjuk azonban a Zemplén ama kijelentését, hogy a most felterjesztendő kérvénynél a főispán kötelességszerűleg fog eljárni, azaz nem árja bele magát a dologba, sőt e reményben megengedjük azt is, már a miniszteriumnál lévő kérvény ügyében sem tett a főispán semmit; de ezért cserébe nagy érdekek kívánják: hogy ne is tegyen.

Mert ha tesz, azon körök, melyeknek vitális érdekét veszélyeztetni fogja a *Deutsch Adolf*nak adandó

kacagnak. Lusta lesz tőle az asszony is . . .

Jó cimborák gyanánt ilnek együtt halkan elmondva lelkük legszebb titkát. Csendesen boldogok. Nem háborog az iró. Nem tombol az asszony. Egymás szívén boldog csak a közös vágyában elmerengő emberpár. Szedik, osztják egymás ajkáról a szívbeli örömet, lelki gyönyört. S ha a nő mohón kérdi: Boldog vagy lelkem, boldog? Mint ember, az, — feleli az iró. Idegenek szerint boldogit a hivatásom, de valójában nem. Költöt csak te faragtal belőlem. Kéteményeimért csak te szeretsz engem. Szerelmem a muzsám, az a küllészetem.

Midőn e gyönyörtől költői idillből kizavartam őket, első megjegyzésem az volt: Hogy ragyog az iró areál! Pedig az ember öröme surrúzott ábrázatán. Lényén a gondatlanság hirtelen deris sugára fénylett. Tekintetében a boldogság meséje, ott-honában annak meleg lehellete, a szerető asszony büvös-bájos varázslata szerte áradt. Mihelyt eltűnt, csak a pókháló mesélt szürke lüstaságról.

szubvenció: bizonynyal elég erősek lesznek arra, hogy megvédelmezzék érdekeiket a kereskedelmi miniszterhez meendő küldöttséggel.

Utójjára még egyet. A mi olvasó közönségünknek nem nagy gyönyörűséget szerez az a folytonos vita, melyet a Zemplénnel kell folytatnunk. Kijelentjük tehát, hogy mindenkor alaptalan s legtöbbször tudatosan rosszindulatú támadásait czeletán figyelembe nem vesszük, s ha e támadások megszűnnek nem fognak, jele lesz annak, hogy mindenkör elég vér van bennünk, hogy egy péca rajtunk táplálkozhassék.

HIREK.

Izuszka panaszkodik.

— jul. 28.

Szerkesztő ur, bizom magába Elárulom hát titkomat,
A szívem ön előtt kitérom
Oh! hátha jó tanácsot ad.
Órize meg a titkom hűten
Mint őrzé szívem idebent,
Én szeretek s szerelmem tárgya:
A tizes honvéd regement.

Azaz a tizes regementnek
Nálunk lévő négy százada.
Közlebből az egyik század
Égy nagyon esinos hadnagya.
Minek tagadnám: esinos hadnagya
És így a szívem lépre ment:
Egy hadnagytó élém vezényelt
A tizes honvéd regement.

Aranyzsinóratát tekintve
A hadnagya esinos férfi volt
Arany volt rajta még a gomb is
Csillag, zsinórat és a bojt.
Nála szebb férfi nem igen járt
Higye el nekem, idefent:
Ő nélkül nem ért vón semmit
A tizes honvéd regement.

Szerkesztő ur: rajongtam érte
— A zsinórat — tudja — beh dus! —
Minden lány szívét odahuzza
Az enyém plane odahuzza . . .
Mostan már vége . . . hiszen tudja . . .
Az aranyzsinór mind lement,
S már nem ragyog, miképen eddig
A tizes honvéd regement.

Németh Pál.

A párbaj ellen.

1906. jul. 27-én.

Az országos párbajellenes szövetség igazgató tanácsa hozzáim, mint a szövetség tagjához azzal a kérésrel fordult, hogy felhívjam a mélyen tisztelt közönség figyelmét szövetségünkre.

Az igazgató tanács az óhaj által vezéreltetve, hogy a párbajmánya ellen minnél sikeresebben küzdhesse: elhatározta, hogy életre hívja a szövetség helyi egyesületeket, melyek révén szerves összeköttetésbe

lépve a vidéki egyesületekkel, vállvetve egyesült erővel küzdenék a párbaj ellen, mely társadalmi életünket méltelyezi meg, számos esetben ember áldozatot követel, s családok boldogságát teszi tönkre.

A küzdelem minden kultur államban folyik misem maradhatunk tehát el a küzdők sorából.

A vidéki helyi szövetség megalakíthatása elsősorban természetesen attól függ, hogy az ottani társadalmat megnyerjük eszmóinknak.

Ezen humánus ügyhöz kérjük a t. közönség kegyes támogatását. Szíveskedjenek azok, akik a szövetségbe belépni óhajtanak az irodában lévő taggyűjtő ívet aláírni, vagy velem levelező lapon tudatni, hogy felvételt óhajtanak.

A szervezkedés érdekében az igazgatósági tanács egy tagja, vagy esetleg a szövetségi főtitkár fog ide kiküldetni.

Kétségtelen, hogy e nagy horderejű kulturális mozgalmunkhoz már egyszeri felszólításra is tömegesen fognak csatlakozni, mert mindenkiben él az azon tudat, hogy eszméink diadala, a magyar társadalmi élet megújodását fogja eredményezni.

Az anyagi áldozat elenyésző csekély s hisszük, hogy a művelt magyar társadalom szívvel lélekkel fog zászlónk alá sorogolni.

Alapító tag 100 korona befizetéssel, rendes tag, aki 3 évre terjedő kötelezettséggel évi 3 korona fizetéssel, pártoló tag tetszés szerint fizetendő bármily csekély díjjal léphet be.

A szövetség disztagja Don Alfonzó Bourbon osztrák-eszti herceg, spanyol infáns ö királyi fensége, előnékö Rakovszky István az állami számvévszék előnékö.

Meghívunk szövetségünkbe minden művelt lovagias férfit, a kinek vállán a felelősség sulya nyugszik, művelt hölgyeket, hogy gyöngéd kezükkel a multak véres hagyományait a nemzet homlokáról eltöröljék segítségük, az ifjúságot, hogy hazánk jövődjé számára küzdelmünkkel termékeny hitet merítsen.

Szövetségünk nemzeti alapokon nyugszik, s más országok példáját nem utánozunk. Lehetetlen nem akarunk, s a lelkiismereteken erőt venni nem szándékunk. A legkisebb áldozat is becses ott, a hol a szándék tisztá.

Isten velünk van, s a czélt a legderekabb hazafiak közreműködésével hazánk hasznára el fogjuk érni, mert egyesített erővel minden tőren küzdelmet akarunk folytatni a nagy előítélet ellen.

A társadalmi fölfogásokat meg akarjuk tisztítani a talátságtól és nyugaltságtól. Elő akarjuk készíteni a törvények célszerű reformját is. És ahol lehet beküldjé kézzel korlátokul a hibávaló vérontást. És bizunk benne, hogy küzdelmünk végső eredménye a párvadatok előítéletének kiküszöbölése lesz.

Az igazgató tanács megbízásából

hazafias üdvözléssel:

Dr. Székely Albert
szövetségi tag.

— Uj doktor. Hadzsiga Gyula helybeli gör. kath. s. lelkész a bécsei egyetemen a hittudományok tudórává avatták.

— Tüzeset Sátoralrajhelyben. F. hó 26-án kora délután ismeretlen okból kigyult az „Ungvári” pincekben *Trich* Zsigmond 2 számú pince-borházának tetőzete. A borház padlásán nagy mennyiségű széná volt felhalmozva, mely jó tápot adott a tűznek

Szolyvai és Lúhi Erzsébet

gyógyvizsek elsőrangú szaktekintélyek szerint felülmúlják a krondorfi és giesshübli külföldi forrásokat. Sokkal olcsóbbak is. Feltűnő gyógyhatással alkalmazták: **köszvény, vese-, hólyag-, gyomor-, torok-, tüdő- és gége bajok esetén.** Elsőrangú élvezeti és borvizsek.

Megrendelhetők a fürdőigazgatóságnál Szolyván (Bereg.) Kap. hatók minden jobb fűszerüzletben és vendéglőben.

Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

Forgácsok.

Nemzeti vívmány. Szegény kuruo képviselőink, sehogyan sincsenek kibékülve a mai paktumok állapotokkal. De mivel a pártfegyelem küti őket, — csak a parlamenten kívül szülgödnak a tarthatatlan politika miatt.

A Pannónia étertermében ily «légedetlen» elemek vacsoráztak s busultak a hon állapotján.

„Hej, nem így képzeltük mi el a nemzeti vívmányokat! — tör ki az egyikből a keserűség.

Meghallja ezt egy másik a szomszéd asztalnál, (ki nem régebben lett méltóságos urnak kinevezve) és rá szól a bus magyarra:

„Hát nem lettem én méltóságos ur?”

Az imigye aposztrofált keserű gúnynyal feleli:

„Pardon! Nem tudtam, hogy te is nemzeti vívmány vagy.”

A mlhez ész is kell. A képviselőház folyosóján szapulják az újságírókat, a kinek pedig, hej, de sok szürke alak köszönheti mai nagyságát.

Egy gentry képviselő is zugolódik a *skribler*ek ellen s egy magyaros káromkodás kíséretében kijelenti, ha olyan nagyhatalom a sajtó, hát sajnálja, hogy képviselőség helyett nem újságírónak ment el.

Meghallja ezt egy újságíró képviselő.

»Nem megy az olyan könnyen, mint azt gondold?»

»Már miért nem, ha képviselő lehettem?»

»Igen áll, de az újságíráshoz — ész is kell!»

A párbeszéd folytatása — lovagias ügy lett.

Hol van a legtöbb analfabéta? Wekerle Sándor miniszterelnök tárcája költségvetésének tárgyalása alkalmával nagyban bizonyította, hogy Franciaországban ép annyi az analfabéta (inni olvasni nem tudó), mint hazánkban.

»De ott nem ülnek benn a parlamentben« — jegyzi meg egy honatya s a kűbeszólás nyomán felhangzó kacagás elnyelte a miniszterelnök francia példáját s így máig sem tudják, hogy mit akart vele a főminiszter mondani.

Rekládó. Hogy mennyi igazság volt a fentebb ismertett közbeszólásban az még ugyanabban az ülésben beigazolódott.

Beszéde további folyamán a miniszterelnök kijelentette, hogy a fokozatos adó behozatalát tanulmány tárgyává teendő, de már most kijelentheti, hogy a rekládóknál erről szó sem lehet.

Orkányszerű taps fogadta a miniszternek ezt a kijelentését s csak mikor a taps elült, fordul egy dühös tapsoló egy szintén buzgó tapsolóhoz:

„Te, tulajdonképp mi is az a rekládó?”

„Hát én tudom?”

„De akkor miért tapsoltad veresre a tenyeredet?”

„Mert olyan szépen hangzik s ha még én sem értem, és a miniszterelnök mondja, hát csak okos dolog lehet az!”

IRODALOM.

Könyvismertetés.

(Zemplén vármegye Mongraphiája.)

„Szőlőművelés és gyümölcs-termelés”

(M. E.) A könyv ezen része dr. Kossuth János szakavatott tollából folyván, nagyon természetesen, hogy alig lehet hozzáadni, vagy kifogásolni valónk. Hogy vármegyénkben, a hol a világhírű és a világ borai közt szinte minden tekintetben az első helyet érdemlő Hegyaljai bor terem, első helyre a szőlőművelést teszi — természetesen. Szerző is a következő sorokkal vezeti be leírását: „Zemplén vármegye nem csak hazánk legkittünőbb borainak termőföldre, hanem méltán világhírré emelkedett a „Tokaji”-nak nevezett, izre, illatú és zamatra egyaránt páratlanul elismert borainak. Mi csak még egy szót tennénk hozzá szerző engedelmével — „és erőre”. Köz tudomásra van, hogy hegyaljai boraink igen erősek; de saját tapasztalásomból állhatom, hogy a más vidékről ide áttitelt szőlő, a mi Hegyaljánkon erősebb bort terem, mint eredeti hazájában. Ezt tapasztaltam nevezetesen rajnai rízingen és az egri veres bort termő szőlőn. Soha budai, visontai, egri veres bort olyan erőset nem ittam, mint a tolvai plebános egri fajokból — és egri eljárás szerint szűrt veres borát.

Hogy borainknak kitünő tulajdonát nem annyira a szőlő fajta, mint a Hegyalja talaja és éghajlatának sajátságos együttműködése okozza — írja szerző — bizonyítja, hogy más vidéken és a Rajnánál is tetek kísérletet hegyaljai fajokkal és különösen a furminttal, s a kísérlet be nem vált. Tudomásom van róla, hogy néhai Randler János veszprémi püspök is a Hegyaljáról szerzett furminttal telepítette be egy nagy darab szőlőt a Balatonnál és — nem szűrt belőle jó bort. Viszont azonban százados tapasztalás bizonyítja, hogy a Hegyaljának saját faja, „speciális” szőlője a furmint, a mit mással pótolni nem lehet. Egy két évtizeddel ezelőtt nevesebb külföldi szőlőszek — „ampelographus”-ok — látogattak meg a Hegyalját, én is velök jártam. Egy Güthe nevezetű német szőlőszek üsmerték el maguk közt a legnagyobb tekintélynek. Ez az egyik ebédnél mondott felkűszöntőjében kérve intá a hegyaljai szőlős gazdákat, hogy csak a furminthoz ragaszkodjanak, mert a furmint az a Hegyaljának, a mi a rízing a Rajna melléknék; ne higgyenek senkinek a ki e helyett valamely más fajt ajánlana, ne mondjának le a furmintról soha bírái híres és magasztalt más szőlőfajtról.

A 190. lapon egy kis sajtó hibát kell helyreigazítanunk. Azok közt, kik a szőlő újja ültetéssel érdemeiket szerezték, az ötödik bekezdés 9-ik sorában nevezve van „Dr. Schön Vilmos Tolvai”. holott a nemrégien elhunyt dr. Schön Vilmos nem tolvai, de sátoraljaiújhegy lakos és szőlőbirtokos volt.

A hol azt mondja szerző, hogy „a rekonstruált szőlők az addig hiányzott sor- és tőkétávoltság egyformaságával. . . az egyszerű igazság kedvéért hozzáténnök, hogy Ujhely és Tokaj kivételével. Mert való ugyan, hogy a többi Hegyalján a phylloxera-vész előtt a szőlők minden rend nélkül össze-vissza, nem sorokba voltak ültetve, azon igen téves indokolással, hogy az ilyen szőlők több napot, míg a soros több árnyékot kap, mert az egész sor egymásra veti árnyékát; de Ujhelyben és Tokajban kivételesen az előtt is sorosak voltak a szőlők.

Nagyon helyesen mondja szerző, hogy „A valdói hegyaljai szőlőművelés inkább a bor minőségére irányul, mint a mennyiségre, a mely célt a ritkább ültetés, főleg a kocsasz fejtve való, vagyis csapok mellőzésével eszközölt metszés és végül a késői metszés szolgálják.” Ezen felfogás felhozott körülmény okozza, nagyon természetesen, hogy a termések kevesebbek kell lennie, mintsem ha a tőkék sűrűn állnának, ha csapra metszenék és huanarabb szűretlenék, mert a késő szűretig a meglevő termésből is sok elvész. Tehát ugyanoly területen, mint más bortermő vidékeken, nálunk sokkal kevesebb termék. Néhai édes atyám állítja, hogy a hegyaljai termés mennyisége az egrihez egy áll, mint 1 : 5 (1 az 5-höz), a budaihoz pedig 1 : 7.

Mindjárt a következő 191. lapon elősorolja szerző, hányféle és mily sok költséggel jár munkát igényel, a „szőlőknk.”

E két körülményből alkalmat veszünk visszautasítani azon vádat, miszerint boraink azért nem kelnek el, mert azoknak hiúságból szerfelett drágáskodunk. Hát ha oly sok munkába, oly nagy költségbe kerül jó borainkat előállításunk és annak dacára oly kevés terem: ugyan hogy lehetne borainkat olesón adni? Annak pedig, hogy kevés terem, e felhozottakon kívül oka az is, hogy épen az igazi jó hegyaljai bor kopár köves talajon terem, a mely már természeténél fogva sem lehet termékeny.

„A világ legelső csemege szőlője is az érett furmint” — írja szerző és teljesen igaza van. Azok a tömött fűrti, nagy szemű »chasselas-k» meglepnek szépségükkel, husak, evésre kellemesek; ellenben a furmint ahhoz képest ritka és inkább apró, mint nagy szemű rongyos fűrtőcske, de leírhatatlanul kellemes ízű és zamatos, haja a világon a legfinomabb, úgy elvész a számban, mintha elolvadna s a kinek már nem újság a chasselas, az bizony azt mondja, hogy jobb a furmint.

„A hegyaljai ember inkább pénzben vette az enni való szőlőt, semhogy a magáéhoz nyult volna s egyáltalán szűretig csak csipkedve lehetett egyfillenghez jutni, jobbra a gazda tudtán kívül” — írja szerző. Igaz, de talán arra nem is emlékezhetik, a mire mi öregek, hogy hatóságilag is tiltva volt a vármegyétől szűret előtt szőlőt árulni. Igaz, hogy o tilalom tulajdonképpen a dézsmás szőlőkre vonatkozott, nehogy a dézsmá bor annyival kevesbedjék; a szabad szőlőbirtokos pedig a saját asztalára sem engedott szőlőt szedni, nehogy az o nyomán mások menjenek szőlőt lopni s a pásztorok és vinccelők szedhessenek szőlőt a piac számára. A Hegyaljával végezvén, a megyebeli más bortermő vidékekre tér át a szerző, s azt írja a barkóiról, a melyen pedig tül éjszak felé nincs több szőlő, hogy jobb években igen jó és erős pesénye bort szőlizált. Hát itt nem véljük érdektelennek

megemlíteni, a mire ismét nem emlékezhetik, hogy néhai Andrassy Aladár gróf 1868-ban adott főispáni ebóden asztali bor gyantán 1848-iki barkóir bort tőtetett asztalára és a vendégek többnyire azt mondták, hogy soha jobb bort nem ittak és sokan nem akarták hinni, hogy az Barkón teremhetett. — Igaz, hogy 1848-ban a Hegyalján is „classicus” bor termett, a melynek csak egy hibája volt, hogy — nagyon kevés volt.

A gálszécsiről azt írja szerzőnk, hogy „asztali bora talán a legkapósabb valamennyi között.” Szirmay Antal pedig „Notitia topographica Comitatus Zempliniensis”-ben így ír róla „Denique laudant suum etiam Gálszécsionis” (végre még a gálszécsiek is dicsérik a magokét). Hogy írhat egy dologról két tekintélyt ily ellenkezőt, megfigyeheti, a ki a gálszécsi szőlőket megnézi. Ezek patkó alakban épültek, a patkó kelet és nyugat közt fekszik, tehát az egyik szűrnán levő szőlők szükségképpen éjszakra, a másikon levő szőlők délre néznek s énnöfögve a kettőnek termése közt okvetlenül nagy különbségnek kell lennie.

A mátyászázi, vagy mint e vidéken nevezni szeretik, mátyáshegyi az erősebb asztali borok között tartozott, nagyon kellemes, zamatos bor volt. Néhai Széchenyi István gróf állítgat itteni átutazása alkalmával megismerkedvén vele, azontul asztali bornak mindig a mátyászázi használt.

A gyümölcs-termelésről nincs mit írunk. Szerző is mondja, hogy arránálunk sokkal kevesebb gondot fordítanak, mintsem megérdemelnék. Kiemeli, mint vidékünk saját fajtát, specialitását: a nyakas körtét (helyesen *körtély*), a melyet a bodrogköziek „szőke körtvénynek” neveznek, a mely bár kicsiny, de ize és zamata által kitünő.

NYILT-TÉR.

E rovat alatt közlőttekört a szerkesztő nem felőlő.)

Nyilatkozat.

Vonatkozással a f. évi július 25-én a „F. H.”-ban megjelent nyíltéri rovatra kijelentem, hogy az abban foglaltak a valóságunk meg nem felelnek, amenyiben én Salamon Herman és Schreiber Nándor urak előtt nem azt a kijelentést tettem, hogy „a lovagias elögtételt megtadom”, hanem azt, hogy „egy ilyen gyerekekkel nem tiszem nevetségesség magam”.

Gálszécsen, 1906. évi július hó 26.

Grünberger Henrk.

Kiadótulajdonos:

LANDESMANN MIKSA.

Kiadó

Kazinczy-utca 657. szám alatt, az igazságügyi palotával szemben

3 szoba, üvegeranda, konyha, pincze-kamara, padlás, fatartó és mellékhelyiségből álló lakás;

2 modern *üzlethelyiség*, melynek egyike bodegának, másika dohánytőzsdé és bélégyarudának kiválólag alkalmas;

1 csinosan butorozott külön bejárta szoba.

Bővebb felvilágosítást ad, a z udvarban lakó háztulajdonos.

Mit igyunk? hogy egészségünket megóvjuk, mert csak a természetes szénsavas és nyiviz erre a legbiztosabb óvószert. Elsősorban az I-szerendű természetes szénsavas

natrontartalmú ásványvizet a MOHAI

Számos orvosi szaktekintély által ajánlva. Elismerő nyilatkozatok a forrás leírásának ismertető füzetében olvashatók. Háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden kétszáz, mesterségesen szénsavval feltöltött vizet, sőt a szódavízet is előszob, hogy az ÁGNES-forrás vizét a legszégynebb ember is könnyen megszerezhesse és hogy bárki által olcsón beszerezhető legyen, már a vidéki nagyvárosokban is lerakatok szervezték, ugyanott a forrás **Kedvebb borviz!** leírásának ismertető füzetét ingyen kapható. A forráskezelőség. — Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben.

ÁGNES-

FORRÁS-t, mely ideges gyomorban, légszű, tüdő-, gyomor- és bélhurut, csontlágulás, vese- és hólyagbántalmak esetében 26 év óta kitünő eredménnyel használták és **ragályos betegségek**től, mint typhus, cholera megkíméltettek azok, akik közönséges ivóvíz helyett a bacteriummentes mohai ÁGNES-forrás vizet élték.

Egészség
 az ember legdrágább kincsé, melyet őrizni és ápolni kell és csak úgy tartható fenn, ha a testet mindenféle betegségektől óvjuk, annak rugékonyságát előmozdítjuk, mely célra a legelőkelőbb orvosok a kitűnő eredményt elkövető székely havasi

INDASZESZ

(gyógyfű-sűrszeszt)

ajánlják, mint oly szert, a mely a testet üdíti és frissíti, az izmokat edzi, rugékonyságukat előmozdítja és fokozza. Megszünteti a bágyadtságot, lefűjást, náthát, tagszagot, enyhíti, sőt legtöbb esetben meg is szünteti a csúszos (reumatikus) bántalmakat. Kapható 2 és 1 koronás üvegekben mindenütt. — Készíti Balázsovich Sándor Koronagyógyszertára Sepsiszentgyörgy.

Figyelem.

Nagy szívességet tenne velünk az, ki lapunk tavalyi évfolyamából

1—34, 37—40, 43—45,
49—61, 63

számokat, az idei évfolyamából pedig a 50-ik számot szerkesztőségünkbe beküldené. Kívánatra minden egyes számért 10—10 fillért vagyunk hajlandók fizetni.

Közigazgatási tanfolyamot végzett fiatal ember körjegyzőnél állást keres.

Cím a kiadóhivatalban.

Minden okos háziasszony
 élesztő helyett csak
STELLA sütőporral
 süti tésztáját.
 Kapható minden jobb fűszerkereskedésben.

Női divatterem Sátoraljaiújhelyben.

Van szerencsém a n. é. bűgyközönséget értesíteni, hogy Sátoraljaiújhely en, a Korona-utcában újonnan épült dr. Roboz Bernát-féle házban, a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

női divat-termet

már megnyitottam

és hogy a legkényesebb igényeknek is megfelelhessenek, műhelyemben egy fővárosi elsőrendű szabászt és megfelelő munkacserőt alkalmazok, miáltal abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy mindennemű angol és francia divatu

ruhákat és felöltőket

saját legfinomabb kelméiből a legizlésebb kivitelben készíttetnek.

Továbbá van szerencsém értesíteni, hogy divat-teremmél kapcsolatosan

női divat kalap és kész felöltő raktárt

is rendeztem be a legválogatottabb újdonságokkal.

Bécses pártfogásért esedezve, maradtam

kiváló tisztelettel
Klein Samuné.

Javaszi és nyári idényre
 ajánlom gözre berendezett évek óta jóhírben fenálló

vegyi ruhatisztító intézetemet

ahol is elfogadok férfi-, női- és gyermekruhaneműket tisztítárára u. m. utcai, bál- és alkalmi, valamint a legdiszesebb ruhaneműket bontás nélkül.

Festésre mindenféle női és férfiruhaneműket bontás nélkül mindenféle divatos színek megfestésére.

Guvlirozásra női ruhákat

mindenféle szöveteket, selyem, mol, batiszt és krepeket 150 cm. hosszúságig elfogadok.

Csipke-függönyök a legnagyobb gonddal tisztítatnak és gőzhengeren vasattnak. — Himzett kézi munkák is a legelőkelőbb tisztítatnak.

Magamat a n. é. közönség szíves pártfogásába ajánlván, maradtam

Rakovszky Sándor,
 Sátoraljaiújhely, Bercsényi-utca,
 saját házában, a fogházal szemben.

Kérjen csak
SELLE & KARY féle

FREDIN

legjobb tisztítószer
 minden finom kabellé számára
 sárga és fekete színben.

Különösen ajánlható:
 Box calf, Osceola, Chevreaux és Lakk-
 czipők számára.
Bécs XII/1.

Hirdetések

jutányos áron
 felvételnek
 a
 kiadóhivatalban.

Utcai emeleti lakás

A Kazinczy-utcai 515. sz. házban
 — mely 5 szoba, konyha, éles-
 és fakamara, pince- és padból áll
 több évre is azonnal

bérelhető

Zinner Henrik izr. hitk. elnöknél.

Törvényesen védve. Minden utánzás és utánnyomás büntetendő.

Egyedüli valódi Therry-Balsam

csak a zöld apáca védjegygyel.

Felülmulhatatlan párdatlan szer emésztési zavarok, gyomor-
 görcsök, kólika, katarus, mellfájás, influenza ellen.

Ára 12 kis, vagy 6 dupla üveg, vagy pedig egy nagy
 különbözőleges-égit üvegnek patent zárral 3 kor. bérmentve.
 Therry centifolio kenőcs elismert párdatlan szer sebek,
 gyulladásk, sérülések, karbunkulus keléseknd. 2 tégely
 ára 3 K. 60 f. bérmentve, a pénz előleges beküldése mellett
 vagy utánvétellel.

Megrendelési cím: **THERRY A. gyógyszerész Prográda**
 Rohitsch-Sauerbrunn mellett.

Raktár Budapeston Türik József gyogytárn és D. Egger Leo gyogytára, Veres L. Lugos és az összes gyogyszerárakban.

FERENCZ JOZSEF KESERUVIZ

AZ EGYEDÜL-ELISMERT KELLEMES IZÜ TERMÉSZETES-HASHAJTÓSZER.

Szegő Sándor divatáruháza

Sátoraljauhely (Főtér.)

Legnagyobb választék uri és női divatcikkek és fehérneműekben.

Állandóan óriási választék:

blousok, angol aljak, costümök és pongyolákban.

Vászonajak

csipkék, szalagok, ruhadíszek és hozzávalók.

Nap- és esernyők.

Különlegességek: FÜZŐKBEN.

a Pesti Napló új karácsonyi AJÁNDEKA

A Pesti Napló idei ajándéka az 1906. évi karácsonyi albuma meg fog felelni a Pesti Napló díszrukkái hagyományainak. Meg fog felelni nekik abban is, hogy kiállítására fényével felül fogja múlni a megelőző évi kiadványokat. Minden kötetje különb volt az előzőnél, pedig azok az előző kötetek is egytől-egyig remek díszművek voltak. — A Pesti Napló idei ajándékkönyve

Rákóczi Album

lesz. Nem tudományos, csak a történelem kutatásaiban gyökerező irodalmi és művészeti díszmunka lesz. Ismertetni fogja a nagy kor hőseit, ünnepnapjait és izgalmas hétköznapjait. Iszó törekvéseit lobogó indulatait mélyes hangulatait, díszőségét és szenvedéseit. Javairók fogják megírni a nagy szabadságharc eleven krónikáját.

Nagysabású festmények, elsőrangú illusztrációk, kiváló mesterek alkotásai díszítik majd e művet. S a műlapokon kívül a sokszorosított művészet egész sor több színnyomású képen fog remekelni. E díszes tartalomhoz méltó lesz a keret. Bekötését a magyar iparművészet elsőrangú mesterére bizzuk. Hadd feleljen meg a remekmű nemes tartalmának a külső megjelenése is.

Ezt az új páratlan díszű ajándékot megkapja karácsonyra a Pesti Napló állandó előfizetőin kívül minden új előfizető is, aki mostantól kezdve egy évre megszakítás nélkül a Pesti Naplóra előfizet, illetve aki karácsonyig legalább egy félévi díjat befizetett és egy további félévi előfizetésre magát kötelezi. Az előfizetés fél- és negyedévenként, sőt havonta is eszközölhető s kívánatra külön értesítést küld e módosításokra vonatkozólag a

Pesti Napló kiadóhivatala Bpest, Andrassy-ut 27.

Előfizetési ár: 1 évre 28 K., félévre 14 K., negyedévre 7 K., egy óra 2 K. 60 fillér. — Mutatványszámot szívesen küldünk.

Makulatur-papírok

jutányos áron

kaphatók

a kiadóhivatalban

Friedman Mórné
okl. szülész
lakik Grünvald B. és Zárna szállító
Bertsevnyi utcai házában.

Ügyvédjelölt

ujhelyi ügyvéd irodájába belépésre ajánlkozik. Neve a kiadóhivatalban megtudható.

Eladó birtok.

Sátoraljauhelyben, a Kazinczy-utcában lévő 527. ö. i. számú ház, belhely tágas kerttel és 15 hold szántóföld rét és 2 parlag szőlőből álló ingatlanilag együtt, a kül ingatlan esetleg külön is, szabad kézből eladó.

Bővebben értekezhetni

Id. Kowlich Mihálynál.

Eladó

20 hordó 1905. évi

vinnei bor

Szemere Géza

vinnei pincéjében, hectoliterenként 28 forintjával, hordó 4 trt, a vasúthoz szállítás hordónként 1 kor. A pénz előleges elküldése után, vagy utánvétellel, hordónként is szállítatik.

Az idei termés lábán eladó, vevő önköltségén szüretel 25 trt. hectonként. Koserre 30 forint (hectoja).

Uj cserépkályha-gyár!

Ezennel van szerencsénk a n. ó. közönség becses tudomására hozni, hogy Sátoraljauhelyben, a Hecke-téren, a mai kornak és igényeknek megfelelően

tűzálló cserépkályhákat

mindenféle kivitelben,

takaréktűzhelyeket, fűdőkádakat, falburkolatokat

és mindenféle házőlőket műköből, agyagból és gipszből tetszős szerinti rajz után készítünk.

Sok évi tapasztalataink folytán azon helyzetben vagyunk, hogy t. rendelőinket legjobban és legpontosabban kiszolgálhatjuk.

Amidőn a n. ó. közönség becses pártfogását kérjük, maradtunk tisztelettel:

Otipka József és Társai.

Megrendelések Glück Samu fűszerkereskedőnél Klapiaczon is eszközölhetők.

Alulírott ezennel kijelentem, hogy Otipka József kályhaföldítő részemre 1902. és 1904. években több rendbeli kályha munkát végzett és minden munkájával teljes megelégedésemet nyerte meg. Ezért és mint megbízható iparost mindenkinél a legmelegebben ajánlom.

Saujhely, 1906. július 12.

Zombory János
építész-vállalkozó.

T. Otipka József urnak
Sátoraljauhely,

A nálam 1896. évben feldíltott cserépkályhával teljesen megvagyok elégedve, úgy, hogy az ellen semmi kifogásom nincs.

Sátoraljauhely, 1906. január 1.

Bettelheim Márton.

Egy doboz „Jvori“ levélpapír 50 levél 50 boriék 1 K.
Landesmann Miksa és Társa papirkereskedésében

Nyomatott Landesmann Miksa és Társa könyvnyomdájában Sátoraljauhely.